

«Με την μάσκα μου μπορώ, να ταξιδέψω τον κόσμο αυτό»: Μουσείο Μάσκας για το Μουσείο Σχολικής Ζωής και Εκπαίδευσης

Ευαγγελία Γαζιώτου

Νηπιαγωγός ΠΕ60
litsagaziotou@gmail.com

Ευαγγελία Ταούλα

Νηπιαγωγός ΠΕ60
tevangel@sch.gr

Μαρία Μπεγλοπούλου

Νηπιαγωγός ΠΕ60, Msc Παιδαγωγικής
mabeglorou@sch.gr

Ευθαλία Μπακή

Νηπιαγωγός ΠΕ60, Επιμορφώτρια Β' Επιπέδου Τ.Π.Ε.
efthbaki@gmail.com

Σοφία Λουτσοπούλου

Νηπιαγωγός ΠΕ60
sloutso@sch.gr

Γλυκερία Μάρκου

Νηπιαγωγός ΠΕ60
glikamarkou@gmail.com

Ελένη Σταυρουλάκη

Νηπιαγωγός ΠΕ60
elenhstavroulakh@gmail.com

Περίληψη

Στο παρόν άρθρο παρουσιάζεται συνεργατική δράση του eTwinning έργου “Με την μάσκα μου μπορώ..” το οποίο υλοποιήθηκε κατά τη σχολική χρονιά 2020/2021 με μαθητές προσχολικής αγωγής. Η δράση έλαβε χώρα τον Ιανουάριο του 2021 και φέρει τον τίτλο “Με την μάσκα μου μπορώ, να ταξιδέψω τον κόσμο αυτό”. Στόχος ήταν οι μαθητές να εξερευνήσουν και να ανακαλύψουν μάσκες διάφορων πολιτισμών, να κατανοήσουν τη χρήση και τον συμβολισμό τους και να γνωρίσουν ποικίλα υλικά και τεχνικές, προκειμένου να κατασκευάσουν μία αντιπροσωπευτική μάσκα του πολιτισμού που επεξεργάστηκαν, με σκοπό τη δημιουργία ενός εικονικού μουσείου. Η συνεργασία των ομάδων νηπιαγωγείων, η ενεργός συμμετοχή των μαθητών στη δημιουργία των εκθεμάτων και, κατά συνέπεια, του μουσείου, καθώς και η περιήγησή τους σε αυτό, ενίσχυσε το ενδιαφέρον των παιδιών για μάθηση, απέκτησαν νέες γνώσεις και δεξιότητες και, επιπλέον, καλλιέργησαν τον σεβασμό και την κατανόηση σε διαφορετικούς πολιτισμούς.

Λέξεις-κλειδιά: eTwinning, προσχολική αγωγή, μάσκες, πολιτισμός, εικονικό μουσείο, μουσειοπαιδαγωγική.

1. Εισαγωγή

Το πρόγραμμα «Φορώντας τη μάσκα μου μπορώ» υλοποιείται τη σχολική χρονιά 2020-21 μέσω eTwinning. Μέσα από ποικίλες δράσεις κάθε μήνα, τα συνεργαζόμενα Νηπιαγωγεία: 31ο Θεσσαλονίκης, Πιπεριάς Πέλλας, 10ο Νεάπολης, 1ο Προσοτσάνης Δράμας, 14ο Πτολεμαΐδας, 1ο Ρεθύμνου και Παστίδας Ρόδου υλοποιούν συνεργατικές δράσεις με κύριο αντικείμενο τη μάσκα.

Έναυσμα για την επιλογή του θέματος ήταν η σκέψη πως τη σχολική χρονιά 2020-2021 καθιερωνόταν η υποχρεωτικότητα της χρήσης της μάσκας στην καθημερινότητα της σχολικής αίθουσας και το πρόγραμμα θα αποτελούσε το μέσο, ώστε τα νήπια μέσα από ποικίλες μαθησιακές δραστηριότητες, που ανταποκρίνονται στις ανάγκες της ηλικίας τους, να γνωρίσουν τη μάσκα ως μέσο προστασίας, αλλά, παράλληλα, να γίνει επέκταση στη χρήση και το ρόλο της μάσκας σε όλες τις χρονικές περιόδους με διαφοροποίηση σε χρήση, εμφάνιση και συμβολισμό. Οι δραστηριότητες του προγράμματος στοχεύουν στην:

- Ανάπτυξη και καλλιέργεια των γλωσσικών δεξιοτήτων
- Καλλιέργεια των συναισθηματικών δεξιοτήτων
- Δημιουργική αξιοποίηση των πολιτισμικών στοιχείων
- Επαφή με δημιουργίες παγκόσμιων πολιτισμών
- Ανάπτυξη της δημιουργικότητας και έκφρασης των νηπίων

Όλα αυτά προσεγγίζονται με παιγνιώδεις δραστηριότητες μέσα από την τέχνη και τη λογοτεχνία και με συνεργατικά εργαλεία ΤΠΕ, διαμοιράζονται και εμπλουτίζονται από τα σχολεία εταίρους, με σκοπό τη διάχυση καλών πρακτικών στην εκπαιδευτική κοινότητα και την τοπική κοινωνία.

2. Η μουσειακή εκπαίδευση στην προσχολική ηλικία

Η προσχολική εκπαίδευση προάγει την ανάπτυξη μιας σειράς δεξιοτήτων και ικανοτήτων στα παιδιά. Αυτές οι ικανότητες σχετίζονται συχνά με τομείς όπως η αισθητική, η επικοινωνία, η δημιουργικότητα, η πολιτιστική συνείδηση, η αυτογνωσία και οι κοινωνικές δεξιότητες. Οι δεξιότητες για την οικοδόμηση των γνώσεων που αποκτούν οι μαθητές στην προσχολική εκπαίδευση προάγουν την κριτική και δημιουργική σκέψη. Μέσα από την τέχνη δίνεται η δυνατότητα στους μαθητές του Νηπιαγωγείου να διερευνήσουν, να εκφράζονται, να επικοινωνούν και να δημιουργούν. Επιπλέον, η τέχνη παίζει σημαντικό ρόλο στην απόκτηση βασικών δεξιοτήτων όπως η ομαδική εργασία, η επίλυση προβλημάτων, η κριτική και προσανατολισμένη στην επίλυση προβλημάτων σκέψη, η αυτοπειθαρχία και τα κίνητρα (Acer, 2015).

Μια μορφή τέχνης είναι και τα μουσεία. Αναγνωρίζεται πλέον ότι είναι πολύ σημαντικό για τα παιδιά να αλληλεπιδρούν με έργα τέχνης σε περιβάλλοντα, όπως μουσεία και γκαλερί (Hancock & Cox, 2002; Sanderson & Savva, 2004). Το μουσείο είναι ένας χώρος μάθησης και ψυχαγωγίας με σημαντικό ρόλο στη σχολική εκπαίδευση. Η μουσειακή εκπαίδευση είναι η μάθηση που πραγματοποιείται στο χώρο των μουσείων και στοχεύει στη βιωματική μάθηση και την αυτενέργεια των μικρών μαθητών, ανάλογα με τα ενδιαφέροντά τους. Οι μαθητές που βρίσκονται στο ίδιο μουσειακό περιβάλλον θα έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν ο ένας τον άλλο και τις πολιτισμικές τους αξίες καλύτερα, αλλά και να κοινωνικοποιηθούν με τη συμμετοχή τους σε πολλές και διαφορετικές δραστηριότητες στα μουσεία. Σε αυτό το πλαίσιο, τα μουσεία όχι μόνο υποστηρίζουν το πρόγραμμα σπουδών, αλλά μπορούν, επίσης,

να συμβάλουν στην κοινωνικοποίηση των μαθητών. Κατά τη διάρκεια της μουσειακής εκπαίδευσης, οι μαθητές μπορούν να παρατηρήσουν, να σχετίζονται με τα αντικείμενα μέσω των αισθήσεων τους, να εκφράζουν καλύτερα τις σκέψεις και τα συναισθήματά τους, να κατανοούν την προοπτική του μουσείου και το μήνυμά του και να είναι πιο πρόθυμοι να μοιραστούν πολιτιστικές αξίες (Tas, 2012). Επίσης, μπορούν να γνωρίσουν τον πολιτισμό άλλων εποχών (Οικονομίδης, 2011) και να αναπτυχθούν κοινωνικά μέσω της επαφής με τα δημιουργήματα άλλων εποχών.

3. Μουσειακή εκπαίδευση και Νέες Τεχνολογίες

Στις μέρες μας, τα μουσεία προσπαθούν να ανταποκριθούν στις ανάγκες ενός κόσμου, ο οποίος γίνεται όλο και πιο ψηφιακός. Οι νέες τεχνολογίες έχουν επηρεάσει κάθε πτυχή της ζωής των ανθρώπων, συμπεριλαμβανομένων και των μουσείων. Τα μουσεία έχουν πλέον τη δυνατότητα να προσελκύσουν τον επισκέπτη με νέους τρόπους και να δημιουργήσουν μια αξέχαστη εμπειρία. Οι ψηφιακές τεχνολογίες μπορούν να προσφέρουν ποικίλες και εξατομικευμένες πληροφορίες για να καλύψουν τις διαφορετικές απαιτήσεις μάθησης των επισκεπτών.

Η χρήση νέων τεχνολογιών προσφέρει στα μουσεία τη δυνατότητα προώθησης και προβολής των εκθεμάτων τους σε ποικίλες ομάδες κοινού μέσω διαφορετικών τύπων κωδικοποιημένης πληροφορίας. Στην ουσία, πρόκειται για τη χρήση πολυμέσων και διαδραστικών εφαρμογών, είτε στο φυσικό περιβάλλον του μουσείου είτε στο εικονικό διαδικτυακό περιβάλλον. Οι Νέες Τεχνολογίες εξασφαλίζουν:

- τη στενότερη εμπλοκή των επισκεπτών με το περιβάλλον του Μουσείου, αφού καλύπτουν με σύγχρονο και ευέλικτο τρόπο τις ανάγκες των διαφορετικών ομάδων,
- τη δυνατότητα ανεξάρτητης περιήγησης του κάθε επισκέπτη,
- την παροχή εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων που πολλαπλασιάζουν την αποτελεσματικότητα και την ποιότητα της εκπαίδευσης,
- την διεύρυνση περαιτέρω του κοινού στο οποίο απευθύνεται το Μουσείο.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι οι Νέες Τεχνολογίες συνδέονται άρρηκτα με τα σύγχρονα εκπαιδευτικά προγράμματα, έχουν ως στόχο την εμπλοκή της διδασκαλίας για την παροχή ποιοτικών γνώσεων και τη σύνδεσή τους με την καθημερινότητα.

Μέσα από το πρόγραμμα, στοχεύουμε οι μικροί μαθητές να έρθουν σε επαφή με το ψηφιακό Μουσείο και να κατανοήσουν την αξία των ιστορικών αντικειμένων και της πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και τον σεβασμό στους διαφορετικούς πολιτισμούς.

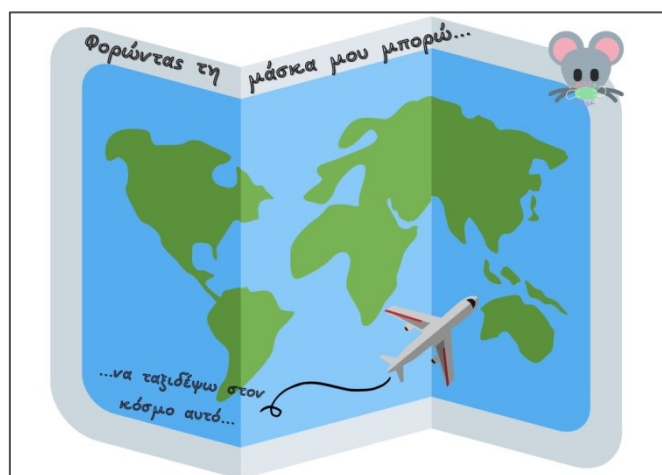
Το Μουσείο της Μάσκας είναι μία ψηφιακή περιήγηση ενός μουσείου με τη μορφή εκτελέσιμου προγράμματος στον υπολογιστή. Αποτελεί έναν εικονικό χώρο, στον οποίο ο χρήστης μπορεί να περιηγηθεί στην κεντρική αίθουσα, αφού εισέλθει από τον χώρο υποδοχής, δίνοντας την αίσθηση ότι βρίσκεται σε ένα καλλιτεχνικό χώρο, σε ένα μουσείο. Εκεί μπορεί να θαυμάσει τις δημιουργίες των σχολείων μας και, κατά την έξοδό του, να αποτυπώσει τις εντυπώσεις του στο βιβλίο επισκέπτη.

4. Υλοποίηση των δράσεων

Τα συνεργαζόμενα Νηπιαγωγεία, στα πλαίσια του Προγράμματος, «Φορώντας τη μάσκα μου μπορώ...», ασχοληθήκαμε κατά τη δράση του μήνα Ιανουαρίου, με τις μάσκες των πολιτισμών, με στόχο να γνωρίσουν οι μικροί μαθητές τη χρήση της μάσκας σε διαφορετικούς πολιτισμούς, τον τρόπο κατασκευής και τον συμβολισμό της.

Κάθε ομάδα ετοίμασε μια ενδεικτική παρουσίαση του πολιτισμού που έχει αναλάβει με ιδιαίτερη έμφαση στη χρήση της μάσκας σε αυτόν. Στις παρουσιάσεις συμπεριλήφθηκαν στοιχεία που είχαν καταθέσει οι γονείς των συμμετεχόντων νηπίων σε σχετικό φύλλο εργασίας, καθώς και οι ζωγραφιές των παιδιών με μάσκες από τον ίδιο πολιτισμό. Ταξιδέψαμε από τη μακρινή Άπω Ανατολή, στην Ευρώπη, στην Αφρική, στην Βόρειο και Νότιο Αμερική (Εικόνα 1.).

Εικόνα 1. Ταξίδι στους πολιτισμούς

Μέσα από αυτό το ταξίδι, τα νήπια ήρθαν σε επαφή με παγκόσμιους πολιτισμούς, γνώρισαν κουλτούρες και παραδόσεις που χάθηκαν στο πέρασμα του χρόνου καθώς και τα είδη μάσκας, τα υλικά κατασκευής τους και τη χρήση τους από τα μέλη αυτών των πολιτισμών. Τα νήπια κατασκεύασαν μάσκες, χρησιμοποιώντας ποικίλα υλικά, προσπαθώντας να αναπαράγουν, κατά το δυνατόν, αντίγραφα των πρωτότυπων κλασικών μασκών του κάθε πολιτισμού. Οι μάσκες αυτές αποτυπώθηκαν ψηφιακά και εκτέθηκαν σε ένα ψηφιακό μουσείο κατά τη διάρκεια της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, που έλαβε χώρα λόγω της αναστολής λειτουργίας των σχολείων για τον περιορισμό της διασποράς του COVID-19. Παίξαμε διαδικτυακά παιχνίδια, μεταμφιεστήκαμε, ταξιδέψαμε, δημιουργήσαμε ψηφιακό μουσείο με βιβλίο εντυπώσεων στο τέλος (Εικόνα 2.).

Εικόνα 2. Ψηφιακό Μουσείο

5. Εικονική περιήγηση σε Μουσείο

<https://www.artsteps.com/view/6010464295bba4307bc48767?currentUser>

Τα νήπια έλαβαν μήνυμα από τις μάσκες του προγράμματος Μήνυμα από την ποντικοπαρέα. Οι μάσκες μπήκαν σε ψηφοφορία και τα νήπια ψήφισαν αυτή που τους άρεσε περισσότερο. Οι μάσκες που επιλέχθηκαν από την πλειοψηφία των μαθητών έγιναν γραμματόσημα μέσω της εφαρμογής των ΕΛΤΑ και ταξίδεψαν στα συνεργαζόμενα Νηπιαγωγεία.

Εικόνα 3. Γραμματόσημα με τη μάσκα του Τουταγχαμών, Ν/γείο Πιπεριάς Πέλλας

Εικόνα 4. Γραμματόσημα με την βενετσιάνικη μάσκα, Ν/γείο Παστίδας Ρόδου

Όλες οι δραστηριότητες υλοποιήθηκαν συνεργατικά, ανά ομάδες Νηπιαγωγείων. Τα νήπια είχαν την ευκαιρία να έρθουν σε επαφή και να συνεργαστούν με συμμαθητές τους από Νηπιαγωγεία, από διάφορα μέρη της Ελλάδας και να παίξουν παιχνίδια μεταξύ τους, σχετικά με τις μάσκες του πολιτισμού που είχαν αναλάβει να παρουσιάσουν. Για τις ανάγκες τις δράσεις δημιουργήθηκαν, επίσης, και online παιχνίδια με περιεχόμενα από διάφορους πολιτισμούς και κουλτούρες. Οι παρουσιάσεις ταξίδεψαν σε όλα τα Νηπιαγωγεία, προκειμένου όλα τα παιδιά να γνωρίσουν άλλους πολιτισμούς και να δουν τα παράγωγα των άλλων νηπιαγωγείων.

6. Συμπεράσματα

Το πρόγραμμα «Φορώντας τη μάσκα μου μπορώ...» κινήθηκε μέσα στις αρχές και τη φιλοσοφία της μουσειακής αγωγής, καθώς προσέφερε στα παιδιά μια ανεκτίμητη βιωματική εμπειρία. Οι μαθητές είχαν τη δυνατότητα να συμμετέχουν ενεργά στη μάθηση, να ενεργοποιήσουν όλες τους τις αισθήσεις, να αποκτήσουν επαφή με άλλα παιδιά και να συνεργαστούν όλα μαζί.

Ήρθαν σε επαφή με τους πολιτισμούς της γης μέσα από τις μάσκες και γνώρισαν τις διάφορες τέχνες γλυπτική, ζωγραφική κ.ά. Οι δραστηριότητες που πραγματοποιήθηκαν είχαν παιγνιώδη μορφή, με αποτέλεσμα τα παιδιά να συμμετέχουν με χαρά και να μάθουν ακούραστα και ευχάριστα. Δημιούργησαν το δικό τους ψηφιακό μουσείο, αλλά εξίσου σημαντικό παρουσίασαν τα έργα τέχνης τους ζωντανά στην gallery Ρω στη Θεσσαλονίκη.

[Έκθεση μάσκας συνεργαζόμενων Νηπιαγωγείων σε Γκαλερί](#)

[Βιβλίο Επισκεπτών](#)

Η επαφή των παιδιών με το μουσείο παρέχει τη δυνατότητα να εξοικειωθούν με αυτό και να ικανοποιούν την περιέργειά τους για τον κόσμο που τα περιβάλλει, να αναπτύσσουν τη δημιουργικότητα τους, να συνδυάζουν τη θεωρία με την εμπειρία και την πρακτική. Κλείνοντας, η συνεργασία μουσείου - σχολείου εξασφαλίζει σε μεγάλο βαθμό όλους τους μαθησιακούς στόχους ενός εκπαιδευτικού προγράμματος και αποτελεί μια ξεχωριστή εμπειρία για μαθητές και εκπαιδευτικούς.

Βιβλιογραφικές αναφορές

- Acer, D. (2015). The arts in Turkish preschool education. *Arts Education Policy Review*, 116(1), 43-50. Retrieved from: <https://doi.org/10.1080/10632913.2015.970102>.
- Hancock, R., & Cox, A. (2002). I Would Have Worried About Her Being a Nuisance: Workshops for children under three and their parents at Tate Britain. *Early Years: An International Journal of Research and Development*, 22(2), 105-118. Retrieved from: <https://doi.org/10.1080/09575140220151459>.
- Sanderson, P., & Savva, A. (2004). Artists in Cypriot primary schools: The pupils' perspective. *Music Education Research*, 6(1), 5-22. Retrieved from: <https://doi.org/10.1080/1461380032000182812>.
- Tas, A. M. (2012). Primary-Grade Teacher Candidates' Views on Museum Education. *Online Submission*.

Διαδίκτυο

- <https://www.thinglink.com/scene/1404066636780011521> Τελευταία προσπέλαση 17/06/2021
- https://docs.google.com/presentation/d/e/2PACX-1vT0GVZJJrV-kofQF1u5KxBXwB3cYkXrblkK-lpzx59RHZc6FAhy9fQ87_u18sK60dxiOjpuDFjIUczJ/pub?start=false&loop=false&delayms=3000&slide=id.gb3209c9c2a_0_0 Τελευταία προσπέλαση 17/06/2021
- <https://www.artsteps.com/view/6010464295bba4307bc48767?currentUser> Τελευταία προσπέλαση 17/06/2021

<https://youtu.be/kk62RDBLLuI> Τελευταία προσπέλαση 17/06/2021

<https://docplayer.gr/16196617-Nees-tehnologies-kai-moyseia-ergaleio-trohopedi-i-syruos.html>

<https://youtu.be/MGYxLCQwvHo> Τελευταία προσπέλαση 17/06/2021

<https://youtu.be/gMCbxboXFaU> Τελευταία προσπέλαση 17/06/2021

